

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ИНВЕСТИРАМЕ В ХОРАТА

ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ
единен сертификационен център

www.chrdri.net

БЮЛЕТИН

декември 2023

НА ФОКУС

ОБУЧЕНИЯТА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ И
ПРЕКВАЛИФИКАЦИЯ ПРЕЗ 2024 Г.

МЕТОДЪТ „РОЛЕВА ИГРА“ –
ТЪНКОСТИ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО МУ

ГРАФИК НА ОБУЧЕНИЯТА ЗА
МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ

ЕЛЕКТРОННА БИБЛИОТЕКА

WWW.E-LIBRARYEU.COM

КЛУБ НА ЛЕКТОРА

WWW.LECTURERCLUB.COM

ПЛАТФОРМА ЗА
ДИСТАНЦИОННО
ОБУЧЕНИЕ

Графикът на ЦРЧРРИ за месец декември включва методически семинар, разясняващ измененията и допълненията в нормативни актове, уреждащи отпускането на социални помощи по реда на Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане. Обучението има за цел да повиши капацитета на социални работници – служители на АСП от цялата страна за по-ефективно прилагане на тази нормативната база, включително и чрез споделяне на опит и обсъждане на казуси от работната практика.

В края на 2023г. усилията са насочени към планиране и подготовка на следващата учебна година в двете направления, в които екипът на Центъра работи – обученията за държавната администрация в социалната сфера и пазара на труда и курсовете за квалификация на безработни лица. С оглед на предстоящото от 1 януари 2024 г. вливане на ДП БГЦПО в структурата на ЦРЧРРИ, курсове за безработни лица ще бъдат провеждани и в нови четири ключови региона на страната – Плевен, Пазарджик, Стара Загора и Смолян. Информация за предстоящите курсове ще бъде публикувана на сайта на ЦРЧРРИ www.chrdri.net, а всички безработни лица, желаещи да се включат в тях, могат да се обърнат за информация към бюрата по труда по местоживееене.

От 21 декември т.г. Агенцията по заетостта ще приема и заявления за предоставяне на ваучери за обучения по дигитална грамотност за заети и безработни лица. Учебните материали за курсовете са разработени от преподаватели от СУ „Св. Климент Охридски“ с методическата подкрепа на екипа на ЦРЧРРИ. Центърът управлява и платформата за сертифициране на придобитите умения, която е възможност както за лицата, преминали обучение, така и за онези, които не притежават документ, с който да удостоверят наличието на дигитални умения, да придобият сертификат, който да предоставят на настоящите или бъдещите си работодатели.

ОБУЧЕНИЯТА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРЕКВАЛИФИКАЦИЯ ПРЕЗ 2024 Г. – ОТГОВОР НА АКТУАЛНИТЕ ТЕНДЕНЦИИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА

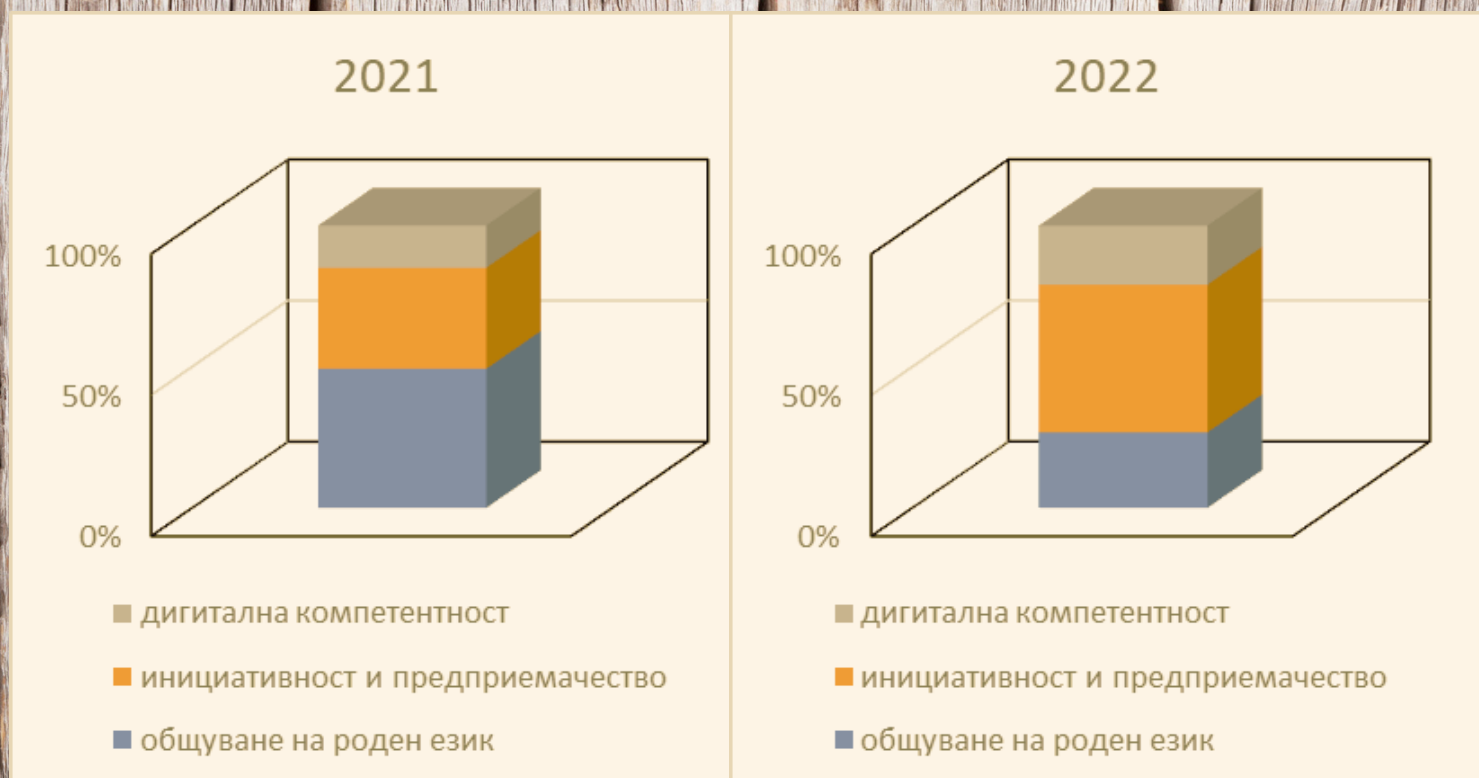
В края на всяка учебна година екипът на ЦРЧРРИ изготвя Доклад за потребностите от обучения за професионална квалификация на кадри за пазара на труда. Въз основа на този Доклад се изготвя и списък на курсове за професионална квалификация и преквалификация и обучения по ключови компетентности, които да бъдат включени в плана за обучения на Центъра през следващата календарна година.

Докладът за потребностите от обучения взема под внимание както наличните данни за развитието на пазара на труда, които предоставят обективни критерии за очакваното търсене на работна ръка, така и съществуващите технически, материални и финансови възможности на ЦРЧРРИ за осъществяване на качествено обучение. За първи път с оглед на предстоящото от 1 януари 2024 г. преструктуриране на ЦРЧРРИ и обединяването му с Държавно предприятие Българо-германски център за професионално обучение /ДП БГЦПО/ изготвеният анализ на данните е разширен и включва освен София-град и София-област и допълнителни региони на пазара на труда, а именно тези на областите Плевен, Пазарджик, Стара Загора и Смолян. По този начин ще бъде постигната по-голяма достъпност на предоставяните обучения и съответно – по-добра реализация на политиката по заетостта на МТСП чрез осъществяването на курсове за професионална квалификация и преквалификация по места.

Анализът на наличните данни за развитието на пазара на труда, предоставени от Агенция по заетостта (<https://www.az.government.bg/bg/stats/view/2/410/>) очертава важни тенденции, които следва да се имат предвид при планирането на курсовете за предстоящата учебна година. Като особено важна, но и предвидима тенденция, се очертава развитието на технологиите, което обосновава и все по-засиленото търсене на работна сила със съответните дигитални компетентности.

Анализите показват, че се очаква все по-активно търсене на висококвалифицирани специалисти, но и склонност на работодателите да предприемат стъпки по осигуряване на обучение на кадрите при необходимост, което пък от своя страна е резултат от недостига на квалифицирани кадри на пазара на труда. Според данните на Агенция по заетостта 49.6% от новорегистрираните безработни нямат квалификация. Наличните данни подчертават възможностите за подобряване на ситуацията на пазара на труда чрез целево обучение на работната сила по търсени от работодателите специалности.

Особено интересна е и промяната в нагласите на работодателите по отношение на тежестта, която те отдават на ключовите компетентности, определени от Рамката за ключови компетентности за учене през целия живот по Препоръката на Съвета на Европа и Европейския парламент[1]. При сравнение на данните за 2021 г. с последните налични от 2022 г. се очертава една важна тенденция, а именно увеличаването на търсенето като инициативност и предприемачество и дигитални компетентности. ЦРЧРРИ ще отговори на тази ясно очертана необходимост чрез включването на повече обучения по ключови компетентности („Лидерски умения“, „Предприемачески умения“ и „Компютърни умения“), и курсове за професионална квалификация и преквалификация („Икономика и мениджмънт“, „Малък и среден бизнес“, „Бизнес – администрация“, „Административно обслужване“, „Програмно осигуряване“, „Системно програмиране“, „Компютърна техника и технологии“, „Компютърни мрежи“, „Автоматизирани системи“) в тези области.

[1] Това са: общуване на роден език, инициативност и предприемачество, дигитална компетентност, умение за учене, обществени и граждански компетентности, общуване на чужди езици, математическа компетентност и основни знания в областта на природните науки, културна осъзнатост и творчество.

Според данните за развитието на пазара на труда на Агенция по заетостта към септември 2023 г. икономическите дейности с най-голям брой заети над 15-годишна възраст са „Преработващата промишленост“, следвана от „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Строителство“, „Държавно управление“, „Транспорт, складиране и пощи“, „Хуманно здравеопазване и социална работа“, „Селско, горско и рибно стопанство“ и „Образование“. Очаква се и засилено търсене на кадри в областта на туризма и хотелиерството.

Анализираните в Доклада за потребностите от обучения за професионална квалификация на кадри на пазара на труда данни показват обективното развитие на пазара на труда, което предполага включването на определени курсове за професионална квалификация и преквалификация. Богатото портфолио на Центъра от обучения по 24 професии и 28 специалности, по които има лицензия отговарят на установените потребности на пазара на труда. Заедно с това, след успешно апробиране на процедурата през 2022 г., Центърът успешно осъществява и валидиране по същите специалности.

С оглед на очакваните тенденции на пазара на труда, както и на получените високи оценки според методиката РОИТ, по която се оценяват всички провеждани обучения в ЦРЧРРИ, Докладът предлага в графика за 2024 г. да бъдат включени редица специалности, които могат да бъдат групирани според установените по-горе потребности. Голяма част от обученията са свързани с подпомагане на процесите на дигитализация в обществото, както и с все по-гямото търсене на кадри в тази посока.

В тази връзка в Центъра ще бъдат осъществени обучения по специалности като програмно осигуряване, системно програмиране, текстообработване, компютърна техника и технологии, компютърни мрежи, автоматизирани системи, автомобилна мехатроника. Голяма част от предложените обучения ще включват специалности, които имат за цел прякото подпомагане на бизнеса, като напр. икономика и мениджмънт, малък и среден бизнес, бизнес – администрация, административно обслужване и др. Традиционно и с оглед на очакваното засилване на търсенето на кадри в ресторантьорството и туризма ще бъдат предложени и специалности като производство на сладкарски изделия, декорация на сладкарски изделия, организация на обслужването в хотелиерството, хотелиерство, производство на кулинарни изделия, организация на туризма и свободното време и туризъм. Вливането на ДП БГЦПО в структурата на ЦРЧРРИ ще доведе и до разширяване на портфолиото на провежданите обучения с нови, които активно са про -

веждани в структурите на ДП БГЦПО през последните три години, като заваряване, електрически инсталации, възобновяеми енергийни източници, електрически превозни средства, производство на мебели, вътрешни ВиК мрежи и др.

Качественото осъществяване на курсовете за професионална квалификация и преквалификация през новата учебна година ще бъде съпътствано и с редица предизвикателства. Особено важно е изграждането на единни процедури и стандарти при вливането на ДП БГЦПО в структурата на ЦРЧРРИ. При осъществяването на този процес водеща роля ще имат съществуващите методически стандарти, с които ЦРЧРРИ работи, както и опитът в прилагането в обученията на поддържаните от Центъра електронни продукти – електронната библиотека, платформата за дистанционно обучение, мрежата на обучаемите Смартнет, както и Клуба на лектора.

Като институция, работеща в сферата на професионалното образование вече на национално ниво, Центърът ще продължи да търси най-добрите начини при обективното отчитане на съществуващите предизвикателства за предоставяне на качествени и максимално съобразени с актуалните тенденции на пазара на труда професионални обучения. Водещо в това отношение, както досега, ще бъде предоставянето на максимално добрата практическа подготовка на курсистите, която да им гарантира успешна реализация на пазара на труда.

Ролевата игра е често прилаган метод, имащ редица предимства и специфики, които я правят особено подходяща при обучение на възрастни и в частност – в курсовете и семинарите, провеждани в ЦРЧРРИ. Преди всичко, той отчита съществуващия житейски и професионален опит на участниците, ангажира ги активно в процеса на обучение и ги подготвя за реални ситуации на прилагане на съответните знания и умения. Това са характеристики, които са залегнали в принципите на обучение в ЦРЧРРИ и именно това е причината лекторите да бъдат поощрявани да прилагат ролевата игра в провежданите от тях обучения.

Включването на ролева игра в процеса на преподаване обаче, е свързано с тънкости, което от своя страна изисква ангажирана съвместна работа на лектори и методисти. Така например, подготовката на една ролева игра включва редица стъпки, които се фокусират върху дефинирането на целите, създаването на сценарии, подбора на роли и осигуряване на подходящ момент за провеждането и в хода на обучението. В основата на този процес е предварителното познаване на целевата група, което позволява умело планиране на ролевата игра с оглед на наличния опит на участниците и поставените, актуални за съответната група цели на обучение. Тази предварителна работа е в основата на идентифициране на резултатите, които ще бъдат постигнати с ролевата игра, което пък от своя страна определя разработването на съответните сценарии и роли. По-долу ще се опитаме да изведем някои често допускани грешки и да дадем практически съвети за тяхното избягване, които да помогнат на лекторите в прилагането на този интересен и високо оценяван от участниците метод.

Често срещан проблем е недостатъчното подробното планиране на ролевата игра. Лекторът трябва внимателно да разработи не само конкретния сценарий, но и целите ѝ, както и изводите, до които иска да направят участниците, да идентифицира роли и подходяща структура на провеждане. Често подценявани са предварителните инструкции към участниците, което може да доведе до непълно осъществяване на обучителните цели и недостатъчно планиране на обобщението и систематизиране на изводите от играта.

Спазването на следните практически правила ще помогне за избягване на тези грешки и по-ефективното включване на ролевата игра като ценен метод на обучение:

- Внимателно подгответе ролевата игра съвместно с методиста, като отчетете предварителната информация за целевата група;
- Създайте ясни и разбираеми инструкции, които да споделите с участниците;
- Бъдете наясно за конкретния начин, по който ще бъде осъществена играта – на групи, по двойки и др.
- Определете как ще бъде осъществен анализът на резултатите, имайте предварителен списък с резултати, до които искате да достигнете съвместно с участниците.
- Избягвайте пряка или прекомерна критика при анализа, тъй като това може да доведе до намаляване на ползите от ролевата игра.
- Не подценявайте разнообразието – участниците също могат да Ви изненадат.

При правилното ѝ прилагане на практика ролевата игра е ценен метод за обучение, който активизира участниците, внася разнообразие в обучението и изгражда трайни и практически ориентирани знания и умения. Приложена умело, тя може да бъде важен и силен акцент в изграждане на дизайна на обучението, който ще допринесе за прилагането на наученото в непосредствената работна практика на участниците.

ГРАФИК НА ОБУЧЕНИЯТА ЗА МЕСЕЦ НОЕМВРИ

ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ В НОРМАТИВНИ АКТОВЕ, УРЕЖДАЩИ ОТПУСКАНЕТО НА СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ ПО РЕДА НА ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ И ПРАВИЛНИКА ЗА НЕГОВОТО ПРИЛАГАНЕ

Методически семинар, 4 – 6 декември 2023 г.

Форма на обучение: присъствена

В този специализиран семинар, социални работници от цялата страна ще имат възможност да се запознаят с тънкости при прилагането на последните промени в Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане.

Учебното съдържание на семинара предвижда подробно запознаване с промените в сила от 1.06. 2023, както и обсъждане на редица възникнали в непосредствената работна практика проблеми. Ще бъде отделено достатъчно внимание на промените на механизма, регламентиращ чл. 9 и спазването на процедурата за отработване на общественополезен труд по чл. 12 от ППЗСП като необходимо условие за отпускане на помощта. Обект на обсъждане ще бъдат и условията за отпускане на еднократна помощ по чл. 16 от ППЗСП, промените в допълнителните условия за отпускане на социални помощи и отражението им върху отпускането на целева помощ за отопление. По време на семинара ще бъдат разгледани и практически казуси, споделени предварително от участниците, и ще бъдат дадени указания за тяхното решаване.

На успешно завършилите участници ще бъде издаден сертификат по утвърден стандарт на ЦРЧРРИ.

За информация и записване:

Славина Христова, slavina_hristova@chrdri.net

ГРАФИК НА ОБУЧЕНИЯТА ЗА МЕСЕЦ НОЕМВРИ

НАДГРАЖДАНЕ НА УМЕНИЯ ЗА ЕФЕКТИВНА РАБОТА С ЕЛЕКТРОННИ ТАБЛИЦИ MICROSOFT EXCEL

*Практикум, 8 декември 2023 г.
Форма на обучение: присъствена*

В практикума, Служители на ръководни и експертни длъжности от общата и специализираната администрация на МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика – централни и териториални звена, които имат опит при работа с MS Excel между 1 и 3 години.

След края на обучението участниците ще могат да създават и редактират електронни таблици с помощта на MS Excel, да използват формули и вградени функции за управление на процеса на изчисление, да изобразяват таблични данни чрез графики и да ги анализират чрез обобщаващи таблици и диаграми и да автоматизират ежедневната си работа.

На успешно завършилите участници ще бъде издаден сертификат по утвърден стандарт на ЦРЧРРИ.

За информация и записване:
Василена Станчева, vasilena_stancheva@chrdri.net

Уважаеми колеги и приятели,

В края на отминаващата година бихме искали да Ви благодарим за посветеността и усилията, за всеотдайната работа и подкрепата!

Нека си пожелаем през 2024 г. да бъдем здрави, да сме озарени от желанието да постигаме повече със съвместни усилия и да виждаме във всяко предизвикателство по пътя си възможност за нови постижения.

С топли пожелания за щастливи празнични дни!

Екипът на ЦРЧРРИ

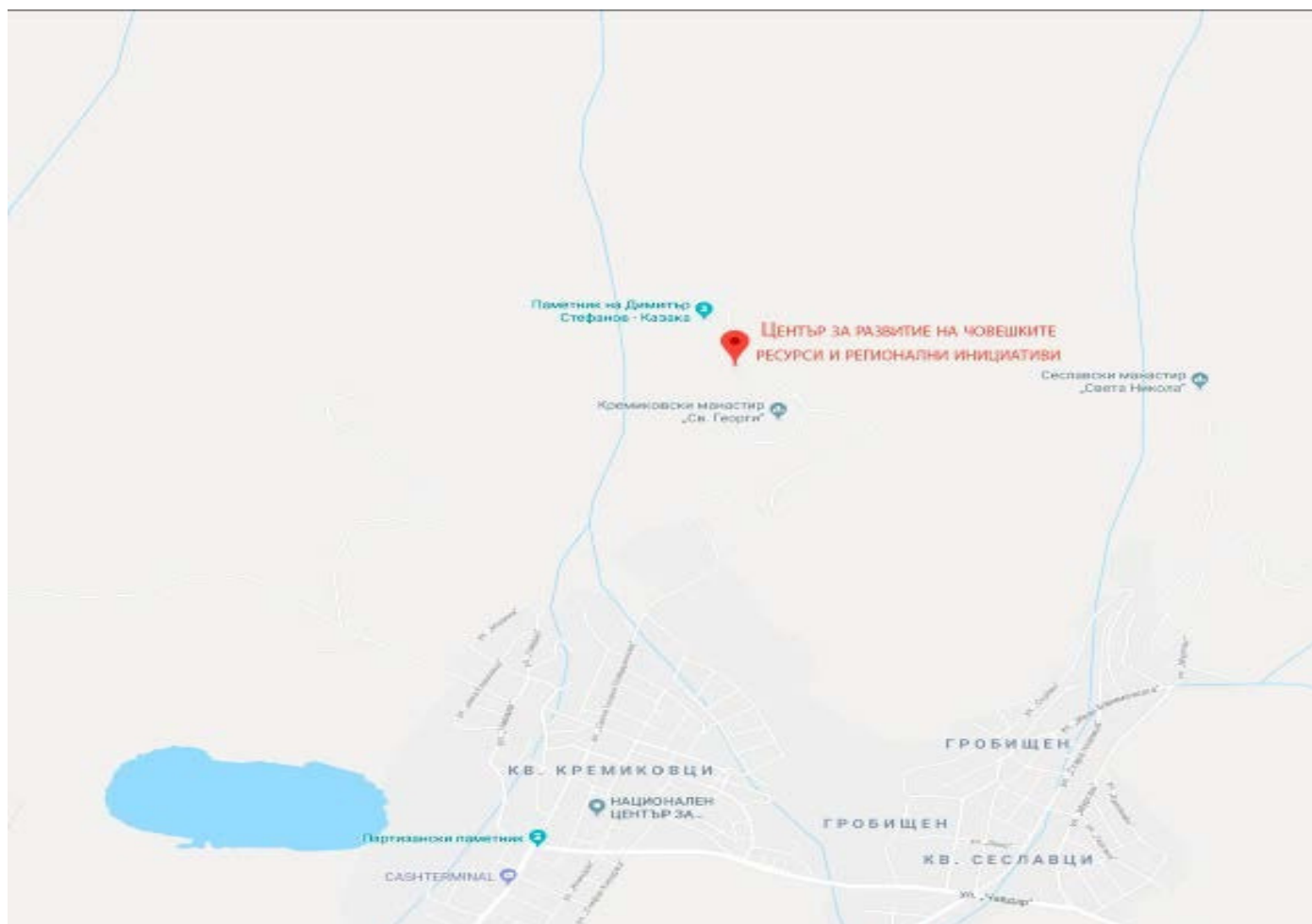
Редакционна колегия:

д-р Галина Иванова - консултант
Лиана Костадинова - главен експерт

Графично оформление:

Надя Георгиева - старши експерт

www.chrdri.net

[/chrdri.kremikovci](https://www.facebook.com/chrdri.kremikovci)

e-mail:

chrdri@chrdri.net